

Yunx torquilla, L.

1877—1894.

Évi adat: 8 Jahresdaten.

Apr. 4.	1886.
“ 4.	1878.
“ 5.	1885.
“ 9.	1877.
“ 9.	1892.
“ 9.	1894.
“ 10.	1887.
“ 16.	1889.

L. (F.) — Apr. 4. 1886.

Lk. (Sp.) — “ 16. 1889.

J. (Schw.) = 13.

K. (M.) = Apr. 10.

Hangjával, e nálunk igen közönséges madár, annyira feltűnő, hogy pontosan megfigyelhető, mint az adatok mutatják.

Durch seine Stimme auffallend, ist der bei uns sehr gewöhnliche Vogel, wie auch die Daten beweisen, mit großer Genauigkeit zu beobachten.

*

Végezetül közölni kívánom azon fajok érkezési adatait, melyek megjelenési középnapiját, éppen a megfigyelési sorozatok hiánya miatt, csak jövő megfigyelések fogják eldönteni:

Schließlich führe ich die Anfunftsdaten jener Arten an, deren mittlerer Anfunftstag, in Ermangelung von Beobachtungs-Serien, nur in der Zukunft ermittelt werden kann:

Anthus pratensis, L. Mart. 20. 1892.*Corvus monedula*, L. Febr. 25. 1894.

Ciconia alba, L. Mart. 26. 1892. Nem költ itt s ritka átvonuló. — Brütet nicht hier; feltener Durchzügler.

Ficedula sibilatrix, BECHST. Apr. 20. 1894.*Hypolais icterina*, VIELL. Maj. 8. 1894.*Locustella fluviatilis*, WOLF. Maj. 8. 1894.

Először láttam vidékünkön. — Das erstmal in unserer Gegend gesehen.

Monticola saxatilis, L. Apr. 20. 1885. Két éven át költött kertünkben, sem az előtt, sem azután többé nem láttam vidékünkön. — Brütete in zwei Jahren in unseren Garten, vordem und seither sah ich ihn niemals in der hiesigen Gegend.

Muscicapa parva, BECHST. Maj. 10. 1893. Költ nálunk. — Hier Brutvogel.

Pratincola rubicola, L. Mart. 10. 1894. Oly feltűnő korai adat, hogy kellő bizonyíték híján fel sem venném; de a megfigyelt példány lövöten kezeim közt volt. — Ein so auffallend frühes Datum, daß ich es ohne ein Beleg nicht aufnehmen würde; das beobachtete Exemplar war jedoch erlegt in meinen Händen.

Regulus cristatus, KOCH. Mart. 7. 1894.*Sylvia hortensis*, BECHST. Apr. 9. 1885.

KISEBB KÖZLÉSEK. — KLEINERE MITTHEILUNGEN.

A távolból.

Ns. MIDDENDORFF ERNŐ HERMAN OTTÓ-hoz.

Kedves barátom!

Már régóta akartam Neked írni. Az elmúlt télen sok volt a dolgom, sok a gondom a marhahartással. Végre influenzám volt, mely február és márcziusban háromszor tett munkaképtelenné. Utoljára egy kellemes meglepetés ért, mely azonban messze kiterjedő előkészületekre kényszerített úgy, hogy ismét minden dolgomat félben kellett hagynom. Már vagy egy hét óta Libauban vagyok, hogy innen 2 präparator kíséretében, kitűnő felszereléssel egy ornithologiai kirándulást kezdjek meg. A szentpétervári tudományos akadémia felhívott, hogy a 3 keleti

Aus der Ferne.

E. von Middendorff an Otto Herman.

Libau (Curland) $\frac{19. \text{ April}}{1. \text{ Mai}}$ 1896.

Lieber Freund!

Längst wollte ich Dir schreiben. Der vorige Winter brachte mir viel Arbeit, Fahrten in Viehzucht-Sachen, endlich Influenza, der ich im Laufe des Februar und März, 3 Mal meinen Tribut durch Arbeitsunfähigkeit, zahlen mußte. Zuletzt kam eine angenehme Ueberraschung, welche mich jedoch zu umfangreichen Vorbereitungen zwang, so daß ich abermals alles Uebrige liegen lassen mußte.

Seit circa einer Woche befinde ich mich hier in Libau, um von hier aus mit 2 Präparatoren und vor-

tengeri kormányzóság egész nyugati partvonalt, az ehhez tartozó szigeteket is beleértve, lassan észak felé vonulva kutassam át, s közben főleg pelyhes fiókákat gyűjtsek. Képzelted, mily örömmel teljesítém e felhívást. Magamnak is sok hasznot hoz ez alkalom s azonkívül pótolni fogja magángyűjteményem némely hiányát. Épen ezért hoztam magammal saját praeparatoromat is. Különösen örülök a fészektelepek tanulmányozásának, melyek, bár még számosak, mindedig mondhatni semmi figyelemben nem részesültek, illetőleg még senki le nem irta azokat. Leginkább szárazföldön fogok utazni, a tengerpart mentén s csak ritkán használom fel a valamennyi vámgőzösre szóló nyílt rendeletet. A kezdet elég szomorú volt. Mindjárt az első kirándulás alkalmával újra influenzát kaptam s le kellett feküdnöm; a baj mégis elég szerencsésen végződött. Mert nem csak hogy legidősebb nővéremben, ki egy itteni orvos neje, a legjobb ápolóra találtam, hanem sikerült rábírni, egy jó barátom s tanítványomat, ki nagy madárismerő, hogy felszereléssel az expeditio élére állva embereimet foglalkoztassa. Ma, vagy holnapra várom őt vissza s akkor újra magam állok helyt, mert sógorom reméli, hogy legfeljebb 2—3 nap múlva egészségesen indulhatok útnak, Haza csak júliusban megyek s akkor újra utaznom kell marhatenyésztési dolgokban úgy, hogy télíg ismét nem lesz nyugtom.

Mellékelve küldök Néked néhány adatot, mely az előbb küldötték folytatását képezi. Hazulról hoztam magammal abban a reményben, hogy útközben veled levélileg közölhetem. Köszönöt az Aquiláért, melyet teljesen megkaptam.

Libau (Curlandban) 1896. april 19-én
május 1-én

Szibből üdvözöl
hű barátod

ns. Middendorf E.

trefflicher Ausrüstung eine ornithologische Excursion zu beginnen. Im Auftrage der Akademie der Wissenschaften zu St. Petersburg soll ich die ganze Westküste der Ostsee-Gouvernements, mit Einschluß der vorliegenden Inseln, allmählig gegen Norden vorrückend durchforschen und dabei hauptsächlich Dunenjunge sammeln. Du kannst Dir denken, daß ich der an mich ergangenen Aufforderung mit der größten Freude Folge leistete. Auch für mich wird bei dieser Gelegenheit recht viel abfallen und so manche Lücke meiner Privatammlung gefüllt werden. Zu diesem Zwecke habe ich auch meinen eigenen Präparator mitgenommen. Besonders freue ich mich auf das Studium der Colonien, welche, obgleich noch recht zahlreich vorhanden, bisher so gut wie gar nicht berücksichtigt, resp. verzeichnet worden sind. Ich werde hauptsächlich längs der Küste zu Lande reisen, nur in wenigen Fällen meine offene Ordre für alle Zoll-Kventjer-Dampfer benutzend. — Der Anfang ist allerdings recht traurig ausgefallen. Gleich auf dem ersten kleinen Ausflug holte ich mir abermals einen Influenza-Rückfall und mußte mich hinlegen. Doch lief die Sache verhältnißmäßig gut ab. Nicht nur fand ich bei meiner hier an einen Arzt verheirateten ältesten Schwester die beste Pflege, sondern es gelang mir auch einen guten Freund und Schüler, sehr guten Vogelfenner zu veranlassen, während ich krank bin, mit meiner Ausrüstung versehen, an die Spitze der Expedition zu treten und meine Leute zu beschäftigen. Heute oder morgen erwarte ich ihn zurück und dann kann ich wieder selbst eintreten, da mich mein Schwager in höchstens 2 bis 3 Tagen als gesund zu entlassen hofft. Nach Hause werde ich wohl erst im Juli kommen und dann gleich wieder eine Reise in Viehzucht-Sachen unternehmen müssen, so daß ich wieder vor dem Winter nicht zu Ruhe kommen kann.

Beifolgend übersende Dir einige Daten, welche die Fortsetzung zu den früher gelieferten bilden. Ich nahm sie von Hause mit in der Hoffnung während der Reise Zeit zu einem Brief an Dich zu finden. Besten Dank für Zusendung der «Aquila», welche ich vollständig erhielt.

Mit herzlichem Gruß

dein dir treu ergebener
E. v. Middendorf.

Hellenorm.

	1893.	1894.	1895.
<i>Alauda arvensis.</i>	Mart. 18.	Mart. 13.	Mart. 27.
<i>Chelidon urbica.</i>	Mai 10.	Mai 9.	Mai 11.
<i>Coracias garrula.</i>	Mai 11.	Mai 13.	Mai 9.
<i>Cuculus canorus.</i>	Mai 7.	Mai 2.	Apr. 29.
<i>Cypselus apus.</i>	Mai 22.	Mai 21.	Mai 22.
<i>Hirundo rustica.</i>	Mai 6.	Apr. 28.	Mai 2.
<i>Lanius collurio.</i>	Mai 22.	Mai 25.	Mai 18.
<i>Motacilla alba.</i>	Apr. 5.	Apr. 3.	Apr. 6.
<i>Oriolus galbula.</i>	Apr. 24.	Mai 13.	Mai 18.
<i>Ortygometra crex.</i>	Mai 25.	Mai 12.	Mai 16.
<i>Scelopax rusticola.</i>	Apr. 9.	Apr. 6.	Apr. 20.
<i>Sturnus vulgaris.</i>	Mart. 13.	Mart. 13.	Mart. 26.
<i>Vanellus cristatus.</i>	Apr. 2.	Mart. 27.	Mart. 29.

Ez újabb adatsorozatok az Aquila első füzetének 31—36-ik lapján, a központ főnöke által az akkor közölt adatokból levont hellenormi középszámokat csak egy fajnál, az Oriolus galbulánál változtatják meg.

Az említett helyen ugyanis formulánk ez volt:

Diese neueren Daten alteriren die Mittelzahlen jener Reihen, welche der Chef der Centrale in B. I. p. 31—36 der «Aquila» für Hellenorm bestimmte, nur hinsichtlich einer Art, u. z. bei Oriolus galbula L. für welche die frühere Formel wie folgt lautet:

L. (F.) — Mai 4.—1883.
Lk. (Sp.) — Mai 28.—1871.
J. (Sch.) = 34.
K. (M.) = Mai 20—21.

Ellenben az itt közölt újabb adatokat is felhasználva, következőleg alakul:

Die hier mitgetheilten Daten benützend, lautet die neue Formel:

L. (F.) — Apr. 24.—1893.
Lk. (Sp.) — Apr. 28.—1871.
J. (Sch.) = 35.
K. (M.) = Mai 11.

Telelő fürjek a Fertő déli partján.

1895 decz. 28-án kis társaság indult a nagy-czenki erdőből a befagyott Fertő nádasai közt tartandó fácán- és nyúl vadászatra.

Alig értük el a tó partján fekvő Boz község szőleit, midőn a gázos kerítésből egy fürj csapott ki s rögtön meg is került. Öreg kakas volt.

Jellemző ez esetre, hogy az egész határt hó fődte; a hőmérséklet nappal is — 10°C körül s a nagyon csekély vizű tó mondhatni fenéig fagyva volt. Egyedül a falú alatt található meleg forrás ritt ki messzire zöldelő növényzetével, ellepve a nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*) s a vízi pipiske (*Anthus spinoletta*) csapataitól. E forrástól egy kilométernyire befelé haladva, tehát már a jégsíkok között, újra fürj rebbent, fel, de elmenekült.

Übertwinternde Wachteln am südlichen Ufer des Neusiedler-Sees.

Am 28-ten Dec. 1895 brach eine kleine Jagdgesellschaft vom Groß-Zinkendorfer Walde auf, um zwischen den Rohrwänden des erstarrten Neusiedlersees eine Hasanen- und Hasenjagd abzuhalten.

Raum erreichten wir die Weingärten des am südlichen Seeufer liegenden Dorfes Holling, als aus dem buschigen Zaune eine Wachtel aufstand und auch sofort zur Beute fiel. Ein alter Hahn.

Erwähnt soll es hier werden, daß die ganze Gegend unter Schnee lag, die Temperatur auch bei Tag um — 10° C. schwankte und der seichte See fast bis zum Grunde gefroren war. Nur die warme Quelle unter dem Dorfe grünte mit ihren Gewächsen weit sichtbar, bedeckt von Schaaren der Rohrammer (*Emberiza schoeniclus*) und des Wasserpiepers (*Anthus spinoletta*). Von dieser Quelle einen Kilometer weit einwärts, also schon auf den Eisfeldern, stand eine zweite Wachtel auf, entkam aber.